

2016-05-18

Övergripande strategi för CAN:s verksamhet 2016–2020

Denna strategi har tagits fram genom en enkätundersökning, diskussioner och interna processer under hösten 2015. Synpunkter inför utarbetandet av strategin har inhämtats via enkät till länsombuden, medlemsorganisationerna, CAN:s personal, CAN:s styrelse och ett antal övriga intressenter. Resultatet av enkäten har diskuterats vid länsombuds- och kontaktpersonskonferensen den 8–9 oktober 2015, vid CAN:s personalmöte den 13 oktober och personaldag den 20 oktober 2015 samt vid styrelsesammanträde den 25 november 2015.

Resultaten av enkäten och de diskussioner som hållits har sedan diskuterats i CAN:s ledningsgrupp (Håkan Leifman, Ulf Guttormsson, Mats Ramstedt, Anna Raninen och Therese Travis) i december 2015 och januari 2016. Strategin har utformats av ledningsgruppen och presenterats vid personalmöte den 23 februari 2016 och för styrelsen den 20 april 2016.

Detta dokument ersätter det tidigare styrdokumentet "CAN:s syfte, vision och mål" från 2011 och beslutades av årsmötet den 18 maj 2016.

I. CAN:s syfte och verksamhet

CAN:s syfte beskrivs i vår ändamålsparagraf:

§1 – Ändamål

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har till uppgift att följa konsumtionsutvecklingen, bedriva och främja saklig information om verkningar på individ och samhälle av alkohol- och narkotikabruk liksom om metoder för att förebygga alkoholskador och icke-medicinskt bruk av narkotika.

Fastställd av ombudsmöte 1978-12-05

Justerad av ombudsmöte 2015-05-21

För bakgrund till ändamålsparagrafen i form av beskrivning av CAN:s historia, verksamhet och stadgar, se www.can.se > Om CAN.

Sedan 2002 har CAN tecknat överenskommelser med staten (Socialdepartementet). Av innevarande avtal för 2015–2017 framgår att CAN verkar inom området alkohol och andra droger på följande sätt:

- (i) *följer och beskriver konsumtionsutvecklingen* genom att genomföra undersökningar, analyser och producera rapporter,
- (ii) *förmedlar kunskap* om alkohol och andra droger i allmänhet och om konsumtionsutvecklingen i synnerhet,
- (iii) *samverkar* med ideella organisationer, myndigheter och andra intressenter,
- (iv) *bedriver* regional verksamhet,
- (v) *medverkar* i internationellt samarbete.

* * *

CAN är idag en aktör som genomför undersökningar om konsumtionsutvecklingen bland unga och i befolkningen av alkohol, narkotika, dopningspreparat och tobak. Vi genomför "Skolevers drogvanor" sedan 1984 och "Monitormätningarna" sedan 2013. Vi genomför också sedan 1990-talets början lokala och regionala undersökningar på uppdrag av enskilda kommuner och län. Sedan 2014 ansvarar CAN för undersökningen "Vanor och konsekvenser" om missbruk, beroende och andra negativa konsekvenser av alkohol, narkotika, dopning och tobak i befolkningen. Förutom svenska undersökningar medverkar CAN i två större europeiska undersökningar: ESPAD och RAHRA.

Som en vidareutveckling av våra undersökningar och analyser har CAN under den senaste femårsperioden utvecklat en modell för att hjälpa kommuner och län att utifrån indikatorer kartlägga och analysera utvecklingen inom ANDT och att studera sambandet mellan insatser/organisation och ANDT-utvecklingen.

Sedan 2013 har CAN en utökad samverkan med forskare som har resulterat i ett nära samarbete med Karolinska Institutet. Ett flertal forskare och doktorander bedriver idag studier på de datakällor CAN förfogar över. Exempel på nya områden som studeras i våra undersökningar är socioekonomiska faktors betydelse för substansanvändning och hälsa. De forskare/doktorander som har anställning hos CAN bidrar även till kunskapsspridningen genom att medverka i våra utbildningsinsatser.

Våra medlemsorganisationer, som idag är 45 stycken, ser oss som en viktig källa till fakta och som samarbetspart i kunskapsspridande aktiviteter både på nationell och lokal/regional nivå. Vi samlar årligen in synpunkter från medlemmarnas kontaktpersoner om vad CAN bör fokusera på under kommande år och vi försöker tillgodose önskemålen i vår egen verksamhetsplanering. Sedan Folkhälsomyndigheten ändrade kriterierna för ansökan om medel för utvecklingsprojekt inom ANDT har flera medlemmar vänt sig till CAN för att vi genom vår forskarsamverkan ska kunna bistå med forskningsdelarna i deras ansökningar.

Sedan 1937 har vi en regional organisation med länsombud, som bland annat bidrar till att sprida information från CAN och som är viktiga samarbetspartners i kunskapsspridningen. Vi är lyhörda för den regionala nivåns önskemål om

gemensamma aktiviteter och utbildningsinsatser och försöker ta hänsyn till önskemålen i vår egen verksamhetsplanering.

Som regeringen påpekar i den nya ANDT-strategin (Skr. 2015/16:86) utförs en stor del av det praktiska ANDT-förebyggande arbetet av kommuner, landsting och det civila samhället och att den nationella och regionala nivån spelar en stor roll för att stödja det lokala arbetet och engagemanget. Vi anser att CAN idag är en viktig funktion på nationell nivå i detta stödjande arbete. Både genom vår regionala organisation, vår förankring i civilsamhället och vår samverkan med centrala myndigheter.

Under den senaste femårsperioden har CAN:s samverkan med de centrala myndigheterna på ANDT-området ökat när det gäller kunskapsspridning till den lokala och regionala nivån. Vi är medarrangörer till de grundutbildningar som länsstyrelsen anordnar för samtliga nyanställda kommunala samordnare. Vi är medarrangörer till påbyggnadsutbildningar för kommunala samordnare, som länsstyrelsen arrangerar. CAN arrangerar även utbildningar på uppdrag av länsstyrelsen och vi har under perioden genomfört kunskapsspridande insatser på uppdrag av Sveriges Kommuner & Landsting.

Under den senaste femårsperioden har vi också genomfört metodutvecklingsprojekt på uppdrag av enskilda länsstyrelser. Det gäller dels en kommunikationsinsats och dels ett metodmaterial. Där har CAN haft rollen som projektledare och samordnare för de regionala och lokala insatserna.

CAN – ett nationellt kompetenscentrum i ANDT-frågor

Mot bakgrund av den verksamhet vi bedriver ser vi det som att CAN har utvecklats till ett nationellt kompetenscentrum i ANDT-frågor. Vi genomför större nationella datainsamlingar på området, genomför olika typer av analyser och arbetar för att forskning ska bedrivas på de data vi har och även kommer praktiken tillgodo. Genom vår regionala organisation och vår utbildningsverksamhet serverar vi praktiker på den regionala och kommunala nivån med den kunskapen på ANDT-området vi själva – och andra – genererar.

Utifrån ändamålsparagrafen och den verksamhet vi bedriver idag beskriver vi därför CAN enligt följande i tryckt material, på våra webbplatser och i marknadsföringssammanhang:

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, är ett nationellt kompetenscentrum som arbetar för minskade skador av alkohol och andra droger i samhället. Det gör vi genom att följa konsumtions- och skadeutvecklingen och genom kunskapshöjande insatser. Våra återkommande nationella under-sökningar är Skolelevers drogvanor och Monitormätningarna. Vi genomför även lokala och regionala undersökningar på uppdrag av kommuner och län. CAN är en ideell förening med medlemsorganisationer och med ombud i alla län. Läs mer om oss på www.can.se.

2. CAN:s mål för verksamheten 2016–2020

Styrelsen har sedan tidigare fastställt tre övergripande mål för verksamheten

- CAN:s tjänster ska vara av hög kvalitet
- CAN ska ge service av hög kvalitet
- CAN:s tjänster ska bli än mer tillgängliga

Dessa övergripande mål kan tyckas vara självklara, men samtidigt är det mål vi följer upp i våra användarundersökningar och uppföljningar av utbildningar. Utifrån dessa övergripande mål tar vi i CAN:s verksamhetsplanering fram långsiktiga mål och ettårsmål för CAN i stort, för varje avdelning och för varje verksamhet. Målen följs regelbundet upp avdelningsvis.

Förarbetet med strategin – enkäter och diskussioner – ger stöd för följande slutsatser:

- a) CAN bör utöka sitt regionala perspektiv, alltifrån att presentera regionala analyser till att genomföra regionala media- och kommunikationsinsatser,
- b) CAN bör ta fram mer lättillgängligt informationsmaterial i syfte att marknadsföra verksamheten
- c) CAN bör sträva efter att våra data sprids och används så att vi underlättar för kommuner/län att gå från kunskap till praktik
- d) CAN bör ta mer utrymme i debatten

Utifrån dessa slutsatser och de övergripande målen har följande långsiktiga verksamhetsmål för perioden 2016–2020 formulerats:

- De som deltagit i våra utbildningar, har köpt vårt material eller använt våra tjänster uppfattar att CAN:s tjänster håller hög kvalitet, informationen är lätt att hitta, att den service de får är god och att CAN är en uppskattad samarbetspart för våra primära målgrupper.
- CAN har ökat servicen till den regionala nivån bland annat genom att tillhandahålla regionala data, en ökad regional närvaro och genom att ha initierat ett antal regionala samarbeten.
- CAN:s synlighet har ökat genom att forskningsverksamheten alltmer lyfter fram resultat baserade på våra undersökningar, genom att vi arbetar mer proaktivt mot media för att sprida resultaten och genom att vi tillhandahåller mer lättillgängligt material.
- CAN är en attraktiv arbetsplats med spetskompetens inom våra verksamhetsområden.

3. Målgrupper

CAN:s primära målgrupper är myndigheter, organisationer och personer som på olika sätt arbetar inom drogområdet, i första hand inom den förebyggande sektorn samt ungdomar, och vuxna i ungdomars närhet.

Vi når våra målgrupper väl genom den verksamhet vi bedriver. Personer och organisationer som arbetar med drogfrågor når vi genom vår samverkan med medlemsorganisationerna och länsombuden. Forskare och studenter når vi

genom vårt bibliotek, tidskriften Alkohol & Narkotika och vår rapportproduktion. Unga och personer i ungas närhet (professionella och föräldrar) når vi genom verksamheten Drugsmart och vår utbildningsverksamhet. Vi genomför återkommande användarundersökningar med våra länsombud, medlemsorganisationer, användare av våra webbplatser och läsare av tidskriften Alkohol & Narkotika. Resultaten av undersökningarna används som underlag för att stämna av måluppfyllelse och formativt för att förbättra våra verksamheter och vår service.

4. Implementering av strategin i CAN:s verksamhet

Strategin är överordnad verksamhetsplanen. Det innebär att målen i verksamhetsplanen ska ta sitt avstamp i de långsiktiga målen i strategin. Det innebär att avdelningschef/forskningsansvarig ansvarar för att utforma verksamhetsmålen i enlighet med strategin. Avdelningschef/forskningsansvarig ska beakta samtliga långsiktiga mål och i verksamhetsplanen formulera ettårs mål som syftar till att uppfylla de långsiktiga målen.

Ettårs målen följs upp två gånger årligen, i maj/juni och oktober/november. De långsiktiga målen följs upp 2019 inför utarbetande av nästa strategi.